

Fra: Per Gunnar Johnsen [Per.gunnar.johnsen@lodingen.kommune.no]
Sendt: 27. november 2009 15:04
Til: Postmottak KD
Kopi: Anne Tolgensbakk
Emne: Høringsuttalelse fra brukerråd (NOU 2009: 18)
Vedlegg: høringsuttalelse fra brukerrådene NOU 2009 18 endelig versjon.doc

Viktighet: Høy

Hei,
Vedlagt følger uttalelse fra medlemmene i brukerrådene for Nedre Gausen Kompetansesenter, Skådalen kompetansesenter og Møller kompetansesenter. I tillegg har et medlem i samarbeidsrådet for Statped Vest tiltrådt uttalelsen.

Samtlige som har signert har aktivt tatt stilling til og samtykket i innholdet i høringsuttalelsen.

Vi ønsker departementet lykke til i det videre arbeidet og ser fram til å bli orientert om prosessen framover.

Vennlig hilsen
Per Gunnar Johnsen
leder for brukerrådet ved Møller kompetansesenter

nettopp erfaring for at dette gjør det mulig for dem å benytte hjemstedets skole resten av året. Men dersom døveskolene legges ned, hvor og hvordan skal da deltidstilbudet organiseres? Legges skolene ned vil man ikke ha robuste døvemiljøer til å arrangere kurs og deltidstilbud. Legges skolene ned har ikke lenger kompetansesentrene en skoleorganisasjon å drive deltidsopplæring ut fra. Både heltidselever og deltidselever trenger døveskolene og behovet vil være der i all overskuelig framtid, alle framskritt på den medisinsk-tekniske arena til tross.

Juridiske forhold. Utvalgets forslag kommer i konflikt med norsk lov: I Opplæringslovens paragrafer 2-6 og 3-9 framgår at døve barn har rett til undervisning i og på tegnspråk, i et tegnspråklig miljø. Hvordan skal denne retten sikres om vi ikke har skoler med nettopp dette som spesialkompetanse? Stortingsmelding 14 anbefaler at døveskolene består så lenge det er behov. Som brukere vet vi at dette behovet finnes.

Språklige og kulturelle forhold. Tegnspråket er lovfestet undervisningsspråk på linje med norsk og samisk. Skal man klare å bevare et levende norsk tegnspråk er nedleggelse av skolene ødeleggende. Skolene fungerer også som utgangspunkt for mange kulturelle markeringer og begivenheter i det norske tegnspråkmiljøet, og man risikerer å rasere dette viktige tilbudet ved å legge ned skolene.

Usynliggjøring av utsatte elevgrupper. Utvalget diskuterer de pedagogiske problemer som kan løses innenfor vanlige klasser. Men utvalget ignorerer at ikke alle vil ha mulighet til å inkluderes i en slik klassesituasjon. At dette gjelder et lite antall elever får ikke disse elevene til å forsvinne. De har like store og individuelle behov som før.

Sletting av kunnskap. Særlige behov krever særlig pedagogisk kompetanse og levende fagmiljøer av en viss størrelse. Denne kompetansen og erfaringen ivaretas ikke ved nedleggelse.

Har utvalget tenkt gjennom konsekvensene av sin egen tilråding? Utvalget utelater vesentlige momenter i sin diskusjon av sitt forslag om å legge ned døveskolene. De skisserer heller ikke hva som skal skje med disse elevene dersom skolene blir lagt ned.

3 – Regionmodell uten god begrunnelse

Utvalgets forslag om reduksjon av antall regioner fra 5 til 4 går imot Utdanningsdirektoratets forslag om å opprettholde 5 regioner. Vi anbefaler departementet om å se bort fra forslaget om endring av regioninndeling.

Logikk? Utvalget begrunner endring i regioninndeling med reduksjonen i antall helseregioner, herunder dannelsen av Helse SørØst. Årsaken til sammenslåingen av helseregion Sør og Øst var samhandlingsproblemer og utgiftsfordeling mellom sykehus i Oslo- og Akershusregionen. Vi kan ikke se at en liknende regioninndeling derfor har noen gyldighet for utdanningssektoren.

Innsparing? Å samle Skådalen kompetansesenter og Nedre Gausen kompetansesenter til et stort senter vil kreve betydelig omstrukturering, med påfølgende utgifter. Det vil bl.a. bli vanskelig å finne egnet bygningsmasse for et slikt stort senter. Forslaget vil også medføre økt reiseavstand for de ansatte ved senterets utadrettede tjenester og økte utgifter i den forbindelse. Vi frykter at de ansatte ved begge sentre vil søke seg til stillinger utenfor kompetansesentrene i en fase med nedbemanning og omstrukturering. Kompetanse som er møysommelig bygget opp over tid vil dermed kunne gå tapt. Det er helt urealistisk å anta at de fleste av overflødiggjorte ansatte søker seg over i PPT, slik utvalget later til å tro. De økte utgifter ved en slik sammenslåing som er nevnt over må trekkes fra den allerede beskjedne årlige besparelsen på 14 millioner kr som utvalget udokumentert framlegger. Det kan bli et dyrt prøveprosjekt.

Brukervennlighet? Mye viktigere fra et brukerperspektiv er det, at tilgjengelighet til sentrenes tjenester ut fra geografisk avstand åpenbart vil bli dårligere. Avstanden til senteret ville øke for svært mange av brukerne og den blir kortere for ingen brukere. Vi frykter at det vil kunne medføre mindre oppslutning om senterets tilbud og følgelig dårligere tjeneste for brukerne.

Ingen støtte utenfor utvalget. Forslaget høster unison motstand ved alle landets kompetansesentre for hørsel og går imot Utdanningsdirektoratets anbefaling. Har virkelig utvalget, uten å innhente nødvendig kompetanse på feltet og uten å kunne legge fram noen dokumentasjon for sine anslag om besparelser, virkelig forstått dette bedre enn alle som jobber i hørselssektoren? Det setter vi et stort spørsmålsteget ved.

4 – Utvalget usynliggjør døvblinde.

Hvis utvalget i sin rapport har ment å foreslå en nedleggelse av skoletilbudet til døvblinde, anbefaler vi sterkt at departementet ser bort fra dette rådet.

Ingen diskusjon, ingen løsning. Utvalget diskuterer ikke døvblindes situasjon og utfordringer. Utvalget nevner i det hele tatt ikke eksistensen av døvblindeskolen på Skådalen kompetansesenter. Likevel kan det synes som de foreslår skolen nedlagt.

Feil faktagrunnlag nok en gang. Utvalget innstilling drøfter ikke døvblindes situasjon eller pedagogiske behov. Utvalget hevder antall elever er synkende. Dette er feil, både for døve og hørselshemmede (se over) og for døvblinde. Gruppen døvblinde er svært liten, men antallet er over tid konstant. De vil ikke forsvinne. Denne gruppen må ha et pedagogisk tilbud spesifikt på døvblindes premisser.

Status. Døvblinde barn har ingen mulighet til å kompensere for synssvikt med hørsel. De har heller ikke mulighet til å kompensere for hørselsvikt med synssansen. Elevene trenger èn-til-èn undervisning. Det er ikke mulig å forestille seg en meningsfylt integrering i vanlig skole. Tilstanden er kronisk. Den forsvinner ikke. Felles tilbud nødvendig. Undervisning av døvblinde barn er svært krevende og krever egen kompetanse. Frekvensen av døvblinde tilsier at det er helt urealistisk at kompetansen kan bygges opp i den enkelte kommune. Kunnskapsrasering. Legger man ned døvblindeskoler vil man samtidig rasere et pedagogisk fagmiljø med spesifikke kunnskap i døvblindekommunikasjon. Dyrkjøpt kunnskap bygget opp over tretti år vil forsvinne. Den vil ikke lett kunne bygges opp igjen den dagen man forstår hvilket feilgrep en eventuell nedleggelse vil være. Høy risiko. Døvblinde barn er særlig avhengig av trygge situasjoner, faste rammer og stabile lærerkrefter. Kommunikasjonen med omverdenen er sårbar. Uakseptabelt. Å foreslå en nedleggelse av en slik skole på sviktende fakta, uten argumentasjon og uten engang å prøve skissere et alternativ er uholdbart og uakseptabelt.

5 – Sentraliseringsdynamikk.

Nedlegging av de statlige hørselsskolene vil bidra til en sentraliseringsdynamikk med valg av bosted på tvers av brukernes ønsker.

Utilstrekkelig tegnspråktilbud i hjemmeskolen. For de blant elevene som forblir helt avhengig av tegnspråk i sin kommunikasjon, kan hjemkommunen (med noen få unntak for de største bykommunene) ikke tilby en opplæringssituasjon som er i nærheten av tilfredsstillende for eleven. Dette handler i hovedsak om tilgang på lærerkrefter og tegnspråkmiljø.

Deltidsopphold nøkkel for distriktselevne. For store deler av gruppen tunghørte og døve med cochleaimplantat (CI) – dvs elever som er tospråklig, ofte med tegnspråk som førstespråk – er deltidsopphold på senter skole en forutsetning for å holde den tegnspråklige kommunikasjonen ved like. Forutsetningen for at mange barn med hørselshemming kan benytte seg av et lokalt tilbud i hjemmeskolen – i stedet for å være heltidselev i døveskole – er nettopp tilbudet om deltidsopphold i døveskolen. Igjen dreier det seg om tilgang til gode lærerkrefter og tegnspråkmiljø. Dersom disse elevene ikke har tilgang til deltidsopphold i tegnspråkklasser, er det overveiende sannsynlig at eleven og familien vil måtte flytte til en stor bykommune (i hovedsak Bergen, Oslo, Trondheim og Stavanger) for å få være del av et tilfredsstillende språkmiljø i skole og fritid.

Ønsket sentralisering? Problemstillingen er ikke forsvarlig drøftet av Midtlyngutvalget og vår påstand er at nedlegging av de statlige hørselsskolene vil bidra til en sentraliseringsdynamikk med valg av bosted på tvers av brukernes ønsker.

6 – Hvordan måles effekten av utvalgets forslag?

Utvalget har ikke kommet med noen forslag til hvordan effekten av de ulike tiltak skal evalueres. Dette er en generell svakhet ved rapporten.

Uakseptabelt sjansespill. Mulige konsekvenser ved en rekke av utvalgets forslag er ikke kartlagt. Vi har en begrunnet og alvorlig bekymring for at utvalgets tilråding, spesielt om avvikling av senter skolene, i stor grad vil svekke lærings- og oppvekstsituasjonen til en gruppe som er sårbar i utgangspunktet. Anvendelse av "føre var"-prinsippet vil også reise spørsmålet om utvalgets tilråding – om den realiseres – er reversibel? Dette er et sjansespill som tegnspråk- og skolemiljøene ikke bør utsettes for.

7 – Brukerrådernes konklusjon om Midtlyngutvalgets rapport og anbefaling til departementet

Vårt råd til departementet er å legge bort forslaget om avvikling av kompetansesentrenes skoletilbud for hørselshemmede og døvblinde. Videre anbefaler vi å skrinlegge forslaget om endring av regioner.

Stor oppgave. Utvalget har fått en omfattende oppgave, og vi har forståelse for at det er krevende å få nødvendig oversikt over problemstillingene i sektorene.

Frustrerende uvitenhet. Fra hørselssektorens ståsted avsløres manglende bredde i utvalgets sammensetning gjennom grav mangel på basal kunnskap om hørsel, feilaktig faktagrunnlag og manglende innsikt i hørselshemmede og døves situasjon. Når dette toppes av elementære feil i anvendelsen av statistisk grunnlag, ber vi om forståelse for vår frustrasjon.

Manglende ydmykhet. Det kan synes som om utvalget i håndteringen av hørselssektorens utfordringer jobber etter prinsippet om at den blinde leder den døde. Dette til tross, har de uteglemt døvblinde som gruppe i rapporten og i liten grad – om i det hele tatt – hentet kompetanse utenfra på syn og hørsel. Dette er nesten en liten bragd hva gjelder ignoranse og uttrykker manglende ydmykhet overfor denne gruppen og overfor oppgaven utvalget er gitt. Endringsvillig støttesystem. Vi kjenner oss overhodet ikke igjen i utvalgets beskrivelse av kompetansesentrene som lite endringsvillige. Vår oppfatning er at kompetansesentrene for hørsel har utvist stor endringskompetanse og tilpasser tjenestetilbudet til de brukergruppene de skal betjene. Det vil vi de skal få fortsette med, uten å måtte

